

Racionalitat Aplicada

Codi: 43844
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4316227 Filosofia Aplicada	OB	0	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Oscar Castro García

Correu electrònic: Oscar.Castro@uab.cat

Equip docent

Gerard Vilar Roca

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: anglès (eng)

Prerequisits

- Bones habilitats de lectura en llengua anglesa; la participació en el debat a classe es pot fer tant en castellà com en anglès.
- Interès pels debats filosòfics i científics sobre la racionalitat i / o la raó
- Interès per la discussió crítica de textos clàssics i actuals sobre el tema de la classe
- És necessari el coneixement de la lògica bàsica; el coneixement de les teories de la probabilitat i la decisió racional és útil.
- Disposició a preparar el debat a classe d'una de les lectures (resum d'un capítol d'un article / llibre més preparació de preguntes de debat i / o avaluació crítica dels arguments continguts)
- Les lectures són obligatòries tret que s'indiqui el contrari. No només llegiu passivament els textos del curs; treballar activament amb ells i venir ben preparats a les classes. Sempre hi ha tres preguntes centrals: quina és la principal afirmació de l'autor? Quin és el seu argument per a la reclamació? Què hem de pensar de la forma i les premisses de l'argument? Especialment per a la vostra pròpia presentació d'un article / capítol de llibre, utilitzeu aquestes preguntes com a pautes.

Objectius

Idealment, les teories de la racionalitat ens haurien de proporcionar eines per a diverses tasques importants: volem evitar la irracionalitat o pretendre justificar les nostres creences i decisions segons certs estàndards. Això és important per a moltes tasques de la vida ordinària, com ara judicis i decisions sobre salut, riquesa i felicitat individuals i públiques. Volem tenir clar si les raons de les nostres creences i accions són vàlides o raonables. A més, sovint hem de comunicar-nos amb altres persones sobre les nostres creences i decisions, com ara en contextos científics, ètics o polítics. Tot això requereix concepcions o fins i tot teories de la raó o de la racionalitat.

Però, a què ens referim quan diem que alguna cosa, o algú, és racional (o irracional)? Quins són els estàndards normatius de racionalitat? Com s'ha de construir una teoria de la racionalitat? Quins són els seus pressupòsits, els seus potencials i els seus límits? Quin paper hi juga la ciència? En les respostes a aquestes preguntes, diferents pensadors han introduït una desconcertant varietat de distincions, com ara conceptes

teòrics versus pràctics, instrumentals contra no instrumentals, formals versus basats en el contingut, o optimitzant versus "limitats". El curs presenta una selecció de debats clàssics i actuals en què sorgeixen aquestes comprensions sobre la racionalitat o la raó.

Competències

- Analitzar i interpretar temes i problemes de la recerca filosòfica contemporània actual fonamentats en la relació entre ètica, art i política.
- Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
- Contribuir als debats de la recerca filosòfica actual fent aportacions significatives, crítiques, amb precisió conceptual i mestria argumentativa a través de l'exposició pública.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüïtats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Relacionar els conceptes i els coneixements entre les diferents àrees de la recerca filosòfica actual en relació amb les dependències entre ciència i tecnologia, i les implicacions ètiques i polítiques d'aquestes dependències.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la teoria de la racionalitat a les problemàtiques normatives, estètiques i científicotècniques.
2. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
3. Demostrar coneixements de les principals teories contemporànies sobre racionalitat, especialment les implicacions socials, polítiques, ètiques i cognitives del desenvolupament científic i tecnològic.
4. Elaborar una contribució escrita o oral heurística associada a les teories de la racionalitat.
5. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
6. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüïtats.
7. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.

Continguts

Racionalitat aplicada: racionalitat estètica, imaginació i creativitat

Gerard Vilar

Textos

- Kant, I., Crítica del poder del judici, paràgrafs 46-47 i 49.
- Deleuze, G., Què és l'acte creatiu ?. Vídeo: <https://www.youtube.com/watch?v=GKd71Uyf3Mo>; text: Deleuze, G., Dos règims de bogeria, textos i entrevistes 1975-1995, Semiotext (e), 2006, pàgines 312-324.
- Asimov, I., sobre creativitat: <http://www.technologyreview.com/view/531911/isaac-asimov-asks-how-do-people-get-new-ideas/>
- Feyerabend, P., "El mite de la creativitat", Critical Inquiry 13 (1987): 700-711.
- Gaut, Berys, "Educar per a la creativitat", a Paul, E.S., i Kaufman, S.B., The Philosophy of Creativity. New Essays, Oxford U.P., 2014, pàg. 265-287.

Programa:

1. Racionalitat i creativitat?
2. Què anomenem racionalitat estètica?
3. Kant i la facultat del judici enfront de la raó teòrica i la raó pràctica
4. Kant i creativitat: idees estètiques, novetat, originalitat i exemplaritat
5. Deleuze: Què és l'acte creatiu?
6. Asimov: no hi ha normes, sinó consells
7. Feyerabend: Crítica a la creativitat
8. Podem aprendre a ser creatius?

Semiòtica i racionalitat: de la lingüística a la biologia

Òscar Castro

Objectius: en la història del pensament, la història dels signes, senyals i símbols ha format part de la manifestació comunicativa dels diferents tipus de realitat que es manifesten en el teixit cultural, així com de la manifestació de la interacció de l'home amb el seu entorn més proper. En diverses escoles de coneixement de Pitàgores, es va expressar el sentit dels signes criteris bastides per la raó. Segons el Cercle d'Eranos d'Ascona, el significat del símbol adquireix el valor de "relacionar la raó". En canvi, en el pragmatisme americà amb Charles S. Peirce, el símbol és el valor de la representació del signe en una icona.

El nostre objectiu és donar una descripció històrica del concepte de "semeion" en el context filosòfic i científic, tant a la cultura occidental com oriental. Dividirem el mòdul en dos blocs. Al primer bloc, volem mostrar l'evolució dels estudis de signes, especialment la "era postmoderna" de John Deely, on la forma del símbol de la semiologia de Saussure va arribar al pragmatisme americà amb Charles S. Peirce i Charles Morris. Finalment, amb Eco, Sebeok i Tartu- Moscou School of Semiotics amb Juri Lotman. Al segon bloc, estudiaria l'obra de Jakob von Uexküll. Va ser el pare de la biosemiòtica, l'etologia i la "biologia subjectiva". Uexküll era un criteri neokantian subjacent a l'epistemologia biològica (Kant, Baader, Müller, Driesch). La seva implicació, tant en l'antropologia cultural de Cassirer com en la biosemiòtica, Uexküll ens proporciona un fonament essencial per recolzar-nos en el món interior dels organismes. El valor significatiu s'interrelaciona amb la capacitat fisiològica del camp perceptiu de l'organisme, des d'una ameba fins a un col·lectiu sociocultural. Finalment, veurem com la semiòtica actual desenvolupa nous estudis sobre la ment, la racionalitat i la cognició.

Continguts:

1. Breu història del signe a la història del pensament occidental.
2. La investigació del signe en l'era postmoderna: Saussure, Peirce, Morris, Lotman, Sebeok, Eco.
3. Jakob von Uexküll i el desenvolupament de la biosemiòtica.
4. Ment, racionalitat i cognició: cibersemiòtica cognitiva.

Metodologia

El mòdul s'estructura en 10 sessions de 3,5 hores cadascuna. Les sessions s'alternen entre la conferència i el debat al seminari sobre lectures bàsiques del curs. A les tutories, els professors supervisaran la preparació d'un treball escrit de 10 a 15 pàgines relacionat amb algun tema tractat al mòdul.

Hi ha tres tipus d'activitats: dirigida, supervisada i autònoma.

- Autònom. No canviaran independentment de si l'ensenyament és presencial o virtual.
- Dirigit (classes teòriques i pràctiques a l'aula). S'han de poder adaptar, si cal, en qualsevol percentatge, a l'ensenyament virtual, a través dels diversos sistemes existents (equips, powerpoints narrats, vídeos, podcasts, etc.), tal com s'ha fet durant el període de confinament.
- Supervisió. En la mesura en què són tutoritzats pel professor, el cara a cara es pot convertir fàcilment en virtualitat. En el cas que l'estudiant requereixi la supervisió del seguiment o d'un lloc de treball específic, s'oferirà supervisió dins de les mesures sanitàries, ja sigui en horari d'oficina o per via electrònica amb cita prèvia.

Pràctiques externes. S'han de programar de manera que es puguin dur a terme personalment amb les mesures de protecció adequades.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes	17,5	0,7	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Supervisadas	22,5	0,9	1, 2, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Autònomes	110	4,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Avaluació

En el cas que no es puguin fer proves o exàmens in situ, s'adaptaran a un format en línia disponible a través de les eines virtuals de la UAB (es mantindrà la ponderació original). Els deures, les activitats i la participació a classe es duran a terme a través de fòrums, wikis i / o debats en equips, etc. Els professors asseguraran que els estudiants puguin accedir a aquestes eines virtuals o els oferiran alternatives factibles.

Plagi:

En cas que un estudiant cometi alguna irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la nota atorgada a una activitat d'avaluació, se li donarà un zero per aquesta activitat, independentment de qualsevol procés disciplinari que es pugui dur a terme. En cas de diverses irregularitats en les activitats d'avaluació d'una mateixa assignatura, l'estudiant rebrà un zero com a nota final d'aquesta assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració treball escrit	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Presentació oral (Castro)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Presentació oral (Vilar)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Bibliografia

Aesthetic Rationality, Imagination and Creativity

- Gaut, B. & Kieran, M., Creativity and Philosophy, Routledge, 2018.
- Gaut, B, "Creativity and Rationality", Journal of Aesthetics and Art Criticism, 70 (2012): 259-270.
- Gorodeisky, K. & Marcus, E., "Aesthetic Rationality", Journal of Philosophy 115 (2018): 113-140.
- Boden, M., The Creative Mind: Myths and Mechanisms, Routledge, 2004.
- Nickerson, Raymond S., "Enhancing Creativity," in Robert J. Sternberg (ed.), Handbook of Creativity. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1999, pp. 392-430.
- Paul, E. S.; Kaufman, S. B., The Philosophy of Creativity, Oxford U.P., 2014.

Semiotics and Rationality

- Brier, Soren (2008). *Cybersemiotics: Why Information Is Not Enough!* (2008, University of Toronto Press).
- Buchanan, Bret. To Kantian Biologist. Jakob von Uexküll and the intersubjective life of organisms
- Buchanan, Brett. (2008). *Onto- Ethologies: The Animal Environments of Uexküll, Heidegger, Merleau-Ponty, and Deleuze*. Albany, NY: SUNY Press, 2008.
- Cassirer, E. A key to the Nature of Man. The Symbol. *Philosophical Anthropology*. pp. 45-49.
- Chater, N., et al. (2017). Mind, rationality, and cognition: An interdisciplinary debate. *Psychonomic Bulletin & Review*. DOI 10.3758 / s13423-017-1333-5
- Deely, John (2001). *Four Ages of Understanding. The first Postmodern Survey of Philosophy from Ancient Times to the Turn of the Twenty-First Century*. University of Toronto Press.
- Favareau, D. (auth.) (2009). *Essential Readings in Biosemiotics. Anthology and Commentary*. Springer Netherlands (Biosemiotics 3).
- Hoffmeyer, Jesper. (2015). Semiotic Individuation and Ernst Cassirer's Challenge. *Progress in Biophysics and Molecular Biology*, 119 (3): 607-615.
- Kant, Immanuel (1796) *Criticism of the Faculty of Judgment*. Edicions 62, 2004. Translation: Jessica Jaques Pi.
- Uexküll, J. von (1934) *Ideas for a biological conception of the world*. Espasa- Calpe. Col. Library of Ideas of the 20th century. Madrid.
- Uexküll, J. von (1940). *Bedeutungslehre*. Leipzig: Verlag von JABarth. In Spanish: *Biological Meditations. Theory of Meaning*. Translation by José M. Sacristán. Western Magazine. Madrid, 1942